

se), isoleret pådømt må antages ikke at ville medføre fængsel i mindst 4 år, jf. herved Højesterets kendelse af 7. maj 1986 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1986 side 518).

9.2.2. Der deltager 3 landsdommere og 12 nævninger i sagens behandling, jf. retsplejelovens § 6, stk. 1 og 2.

Nævningerne afgør på egen hånd spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte er skyldig i det forhold, som tiltalen angår (skyldsspørgsmålet), herunder om der foreligger nogen grund, som udelukker straf (f.eks. om tiltalte har handlet i nødværge), eller om der foreligger særlige strafnedsættelses-, strafforhøjelses- eller strafbortfaldsgrunde efter f.eks. straffelovens §§ 83 og 88.

Afgørelsen af sanktionsspørgsmålet (dvs. spørgsmålet om fastsættelsen af straf eller anden retsfølge, f.eks. anbringelse i institution, jf. straffelovens § 68) træffes af nævningerne og dommerne i forening, jf. retsplejelovens § 906 a.

I modsætning til domsmænd medvirker nævningerne ikke ved de kendelser og beslutninger, der træffes under domsforhandlingen vedrørende processuelle spørgsmål, f.eks. afgørelser om dørlukning eller referatforbud, afgørelser om hemmeligholdelse af et vidnes bopæl eller kendelser om bevisførelsen.

9.2.3. Nævningerne afgør *skyldsspørgsmålet* på grundlag af spørgsmål, som fastsættes af retten, jf. retsplejelovens § 884. Hvert spørgsmål skal kunne besvares med ja eller nej, og må kun vedrøre én tiltalt og så vidt muligt kun ét strafbart forhold, jf. retsplejelovens § 887.

Spørgsmålene til nævningerne inddeles i hovedspørgsmål og tillægsspørgsmål. Hovedspørgsmålene skal altid indledes med ordene »Er tiltalte NN skyldig ...«, jf. retsplejelovens § 888. Herefter følger en angivelse af den straffebestemmelse, som tiltalen vedrører, samt en beskrivelse af lovertrædelsen. Et hovedspørgsmål kan f.eks. lyde »Er tiltalte NN skyldig i overtrædelse af straffelovens § 237 om manddrab ved den ... at have dræbt A, idet NN affyrede et oversavet jagtgevær mod A og ramte A i brystet?«. Der kan stilles subsidiære hovedspørgsmål vedrørende det samme forhold. F.eks. kan nævningerne spørges om, hvorvidt tiltalte principalt er skyldig i manddrab efter straffelovens § 237, subsidiært i vold med døden til følge efter straffelovens § 246.

Ud over hovedspørgsmålene kan der efter retsplejelovens § 889 stilles tillægsspørgsmål til nævningerne. Tillægsspørgsmål går ud på, om en strafudelukkelses-, strafbortfalds-, strafforhøjelses- eller strafnedsættelsesgrund er til stede. Et tillægsspørgsmål kan f.eks. gå ud på, om tiltalte er straffri på grund

af utilregnelighed (jf. straffelovens § 16), eller fordi tiltalte har handlet i nødværge (jf. straffelovens § 13).

Efter retsplejelovens § 893 skal retsformanden inden nævningernes votering om skyldsspørgsmålet kort gennemgå sagen og den bevisførelse, der har fundet sted (resumeet). Retsformanden skal endvidere gennemgå de retsgrundsætninger, der skal lægges til grund ved besvarelsen af spørgsmålene (retsbelæringen).

9.2.4. Efter retsbelæringen trækker nævningerne sig tilbage for at votere. Efter retsplejelovens § 894, stk. 2, kan nævningerne til brug for voteringen få udleveret de tegninger, kort, billeder og eventuelle andre synlige beviser, der har været fremlagt under sagen. Derimod kan nævningerne ikke få udleveret politirapporter vedrørende afhøring af et vidne, selv om retten måtte have tilladt dokumentation af sådanne rapporter i medfør af retsplejelovens § 877, stk. 3, jf. Højesterets kendelse af 30. december 2004 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2005 side 1004).

En for tiltalte ugunstig besvarelse af et spørgsmål kræver mindst 8 stemmer. Ved besvarelsen af et spørgsmål, der går ud på, om tiltalte er straffri på grund af utilregnelighed (straffelovens § 16), er 7 stemmer dog tilstrækkeligt. En nævning, der har stemt nej til et hovedspørgsmål (eller ja til et tillægsspørgsmål vedrørende strafbortfald), kan nægte at besvare yderligere spørgsmål vedrørende det pågældende forhold, bortset fra spørgsmål om tiltaltes eventuelle utilregnelighed. I så fald anses den pågældende nævning for at have stemt for den for tiltalte gunstigste løsning, jf. retsplejelovens § 897, stk. 3.

9.2.5. Hvis nævningernes erklæring går ud på, at tiltalte ikke er skyldig, og der ikke er spørgsmål om anvendelse af andre foranstaltninger end straf (f.eks. anbringelse i institution, jf. straffelovens § 68), afsiger retten straks frifindelsesdom, jf. retsplejelovens § 903, stk. 1.

Hvis erklæringen går ud på, at tiltalte er skyldig, skal sanktionsspørgsmålet afgøres. Imidlertid kan dommerne, hvis de ikke finder tiltaltes skyld tilstrækkeligt bevist, beslutte, at der skal foretages en ny domsforhandling med andre dommere og andre nævninger, jf. retsplejelovens § 904. Denne adgang til at tilsidesætte nævningernes erklæring kaldes *den dobbelte garanti*, idet domfældelse kræver, at et flertal af både nævninger og dommere stemmer for dette resultat. Når nævningernes erklæring tilsidesættes, kan anklagemyndigheden vælge at frafalde tiltalen for det pågældende forhold i stedet for at gennemføre en ny domsforhandling. Hvis tiltalen frafaldes, skal retten afsige frifindelsesdom, jf. retsplejelovens § 905.